

Indikatorer for voksnes læring

en rapport fra NVL

"kartlegging av behovet for en samnordisk satsning på innsamling og produksjon av statistikk basert på registerdata for voksnes deltakelse i opplæring"

januar 2011

Indikatorer for voksnes læring

Innhold

1.	Mandat	2
1.1	<i>Prosjektgruppen</i>	2
2.	Behov for statistikk om voksnes deltakelse i opplæring	4
2.1	<i>Hva publiseres av statistikk i de nordiske landene</i>	5
2.2	<i>Forslag til indikatorer</i>	10
3.	Forslag til tiltak	12
3.1	<i>Utvikle felles nordisk statistikk for tre indikatorer</i>	12
3.2	<i>En nordisk rapport/faktaark</i>	13
3.3	<i>Utvikle flere indikatorer for voksnes læring</i>	13
3.4	<i>En oversikt over voksenopplæringen i Norden</i>	13
3.5	<i>Nettverk for analyse og statistikk</i>	13

1. Mandat

Hensikten med prosjektet har vært å kartlegge behovet for en samnordisk satsning på innsamling av- og statistikk produksjon basert på registerdata for voksnes deltakelse i opplæring gjennom å definere indikatorer.

NVL har etablert en arbeidsgruppe som skal foreslå tiltak og prosjekter som bør igangsettes for å starte arbeidet med å utvikle indikatorer for voksnes læring som er sammenlignbare for land i Norden.

For å kunne lage komparativ nordisk statistikk på voksenopplæringsfeltet har arbeidsgruppen jobbet med å utarbeide en oversikt over hva som er tilgjengelig av tall og registerdata i de nordiske landene på dette området og hvilke institusjoner som har tilgang på og publiseres statistikk for voksnes deltakelse. En utfordring som rask pekte seg ut var behovet for en oversikt over hvordan voksenopplæringen organiseres i de respektive landene. En slik oversikt er nødvendig for å få forstå hva deltakelsestallene baseres på og hva som danner grunnlaget for statistikken i de ulike landene. Dette er man helt avhengig av for å kunne tolke komparativ statistikk.

1.1 Prosjektgruppen

I juni 2010 ble det nedsatt en nordisk arbeidsgruppe bestående av Albert Einarsson fra Vox / NVL (Norge), Mette Hartvig fra Undervisningsministeriet (Danmark), Moa Morin fra Skolverket (Sverige) og Lene Guthu fra Vox (Norge). Arbeidsgruppen ble ledet av Lene Guthu. Samtlige representanter jobber med analyse og statistikk knyttet til voksenopplæring.

I løpet av prosjektperioden har arbeidsgruppen hatt tre møter. Første møte var i København for gjennomgang av mandat og prosjektplanlegging. For å få oversikt over hva som er tilgjengelig av statistikk på feltet i de andre nordiske landene, samt å få kontakt med institusjoner som har tilgang på data, har prosjektgruppen hatt et møte hos Undervisnings- og kulturministeriet i Helsinki og et møte med Undervisnings-, forsknings- og kulturministeriet i Reykjavik. Følgende institusjoner og personer var representert på disse møtene:

Land	Institusjon	Personer
Finland	Undervisnings- og kulturministeriet	Reijo Aholainen og Ville Heinonen
	Utbildningsstyrelsen	Matti Kyrö
	Statistikcentralen	Mika Tuononen
	University of Eastern Finland	Jyri Manninen
Island	Undervisnings-, forsknings- og kulturministeriet	Kristrún Ísaksdóttir, Stefán Stefánsson og Ólafur Grétar Kristjánsson
	Arbeidslivets opplæringscenter (AO)/ Fræðslumiðstöð atvinnulífsins (FA)	Ingibjörg E. Guðmundsdóttir, Ásmundur Hilmarsson, Björgvin Björgvinsson og Sigrún Kristin Magnúsdóttir.
	Statistisk Byrá (Statistics Iceland)	Ásta Urbancic

På grunn av begrensede ressurser og kort arbeidsperiode har ikke arbeidsgruppen hatt mulighet til å innhente informasjon fra Grønland, Færøyene eller Åland.

Denne rapporten oppsummerer arbeidsgruppens anbefalinger når det gjelder prosjekter og tiltak for 2011 for å starte arbeidet med å utvikle indikatorer for voksnes deltakelse i opplæring som er sammenlignbare for de nordiske landene.

2. Behov for statistikk om voksnes deltakelse i opplæring

Fokuset på livslang læring har vært høyt i alle de nordiske landene. Som konsekvens av dette er det iverksatt en rekke tiltak, gitt rettigheter og opplæringstilbud for å heve kompetansen i voksenbefolkningen.

Som på de fleste områder hvor forvaltningen skal implementere politiske målsettinger er også dette området basert på mål- og resultatstyring. Behovet for kvantitativ dokumentasjon og statistikk har blant annet av den grunn økt de siste årene. Imidlertid er det i første rekke ønsket om kunnskap for å kunne ta resultatbaserte beslutninger som har økt behovet for måltall og dermed statistikk på feltet.

De vanligste måtene å vurdere effekter på er å se på endring etter gjennomføring av tiltak og/eller vurdere resultatene opp mot andre – benchmarking. Det er en målsetting i alle de nordiske land om å øke andelen voksne som tar formell utdanning. Det vil være mulig å kunne si noe om effektene av eventuelle tiltak i hvert enkelt land når man sammenligner resultater i form av statistikk mellom de nordiske landene. På den måten vil man kunne formidle "promising practice" og lære av hverandre.

I EU-kommisjonens oversikt over indikatorer på utdanningsfeltet, vises det til survey-data hentet fra Adult Educational Survey (AES) og Labour Force Survey (LFS) på voksenopplæringsfeltet. Dette er spørreundersøkelser som blant annet kartlegger voksnes deltakelse i opplæring. En utfordring ved denne målingen er at de er for generelle til å kunne bli brukt som et instrument i politikktutforming eller for å vurdere resultat eller effekt av ulike tiltak. Det er også vanskelig å sammenligne den faktiske deltakelsen da spørreundersøkelser kun måler personers opplevelse av hva de deltar på. Undersøkelsen skal passe til hele Europa og gjøres for lite frekvent til å gi hyppige og gode tidsserier.

Mens denne typen (survey) undersøkelser gir et bilde av deltakelse i formell og ikke-formell læring landene i mellom, sier undersøkelsen lite om type opplæring eller nivå på opplæringen i forhold til normative definisjoner.

Spørreundersøkelser av så generell karakter har også vanskelig for å si noe om innhold i og mengde opplæring. Statistikk basert på registerdata vil derimot kunne sikre at man i større grad sammenligner like områder uavhengig av ulike systemer for voksenopplæring. For å kunne bruke statistikk i politikktutforming tror arbeidsgruppa at det er et behov for mer detaljerte registerdata på feltet, data som lar seg sammenligne på tvers av land.

2.1 Hva publiseres av statistikk i de nordiske landene

I samtlige nordiske land publiseres det statistikk basert på registerdata om voksnes deltakelse i formell opplæring. Data samles inn av nasjonale statistikkbyråer og tilgangen på registerbasert individdata er relativt god i de fleste land.

I Norge, Sverige, Danmark og Finland publiseres årlige statistikkpublikasjoner som viser antall voksne som deltar i formell opplæring (Jf tabell 1). Omfanget av statistikk som publiseres er varierende. De fleste land har også tilgang til mer statistikk på statistiske byråers nettsider. Dette gjelder også for Island.

Per i dag foreligger det ofte noe ulike definisjoner, avgrensninger og rutiner for publisering av denne typen statistikk. Det medfører at det må lages en felles definisjon og avgrensning for hvem som skal inngå i statistikken og innenfor hvilke tidsperioder data skal genereres for. Dette lar seg løse gjennom å definere tellekriteriene og foreta nye uttrekk fra de statistiske byråene der det er nødvendig.

Tabell 1: Tilgjengelige kilder for statistikk for voksnes deltakelse i opplæring i de nordiske landene

Land	Publikasjon/Kilde	Ansvarlig	Innhold	Statistikkområde	Kommentar
Norge	Vox-speilet – Voksnes deltakelse i opplæring	Vox	Vox-speilet er en årlig statistikk-publikasjon om voksnes deltakelse i opplæring. Rapporten tar i hovedsak for seg voksnes deltakelse i formell opplæring. Data hentes inn fra offentlig godkjente registre	<ul style="list-style-type: none"> - Grunnskoleopplæring for voksne - Norskopplæring for innvandrere - Videregående opplæring for voksne - Voksne i høyere utdanning (inkl realkompetanse-studenter) - Opplæring i regi av studieforbund og fjernundervisning - Deltakelse i BKA (Program for Basiskompetanse i Arbeidslivet) 	<p>Publikasjonen finnes også i en engelsk versjon – The Vox-mirror.</p> <p>Fordi Vox-speilet henter tall fra flere kilder, finnes det mer statistikk på voksenopplæring i denne publikasjonen enn hva som er tilgjengelig på Statistisk Sentralbyrås nettsider.</p>
Norge	Vox.no/Statistikkbanken	Vox	Vox har utviklet en egen statistikkbank som er tilgjengelig på Vox sine nettsider. Samtlige statistikkområder fra Vox-speilet er også tilgjengelig på nett fra statistikkbanken. Her ligger også tall og statistikk fra surveyundersøkelser som Vox har gjennomført.	<ul style="list-style-type: none"> - Samme statistikkområder som dekkes opp i Vox-speilet - Surveyundersøkelser om den norske befolkningens og arbeidsgiveres holdninger til opplæring 	
Norge	Utdannings-speilet	Utdanningsdirektoratet	Årlig publikasjon for hele utdanningsfeltet. Noe statistikk også om voksenopplæring	<ul style="list-style-type: none"> - Voksne i grunnskoleopplæring - Norskopplæring for innvandrere - Voksne i videregående opplæring 	Sammenlignet med Vox-speilet er det relativt begrenset med statistikk på voksenopplæring som publiseres i denne rapporten

Norge	Statistisk sentralbyrå - SSB.no		Statistisk Sentralbyrå publiserer på sine nettsider statistikk for voksnes deltakelse i opplæring.	<ul style="list-style-type: none"> - Språkopplæring for innvandrere - Grunnskoleopplæring for voksne - Videregående opplæring for voksne (ikke i 2010) - Kostnader knyttet til kommunal og fylkeskommunal voksenopplæring (KOSTRA) 	Det publiseres relativt lite statistikk på voksenopplæringsfeltet som sier noe om opplæringsmengde
Norge	Database for Statistikk om høgre utdanning (DBH) DBH.no	Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste på vegne av KD.	Inneholder info om alle aspekter ved virksomheten på norske universiteter og høyskoler	<ul style="list-style-type: none"> - Studenter - Realkompetansestudenter - Deltakelse i videre- og etterutdanning. - Økonomitall 	
Sverige	Skolverkets lägesbedömning. Del 1 - Beskrivande data	Skolverket	Rapporten kan beskrivas som Skolverkets "statistiska årsbok". Den beskriver organisationen, kostnader och resultat i varje verksamhetsform för sig. Den beskriver också skillnader mellan olika huvudmän och utbildningsanordnare samt viktiga förändringar jämfört med tidigare år.	<ul style="list-style-type: none"> - Alla skolformer inkl. kommunal vuxenutbildning (komvux): grundläggande och gymnasial nivå - vuxenutbildning för utvecklingsstörda (särvox) - svenska för invandrare (sfi). 	Rapporten är en del av Solverkets årliga redovisning till regeringen. I rapporten kommenteras statistiken i text. Rapport finns översatt till engelska.
Sverige	Utbildningsresultat. Riksnivå. Del 1. http://www.skolverket.se/sb/d/1769/a/19363	Skolverket	Innehåller uppgifter om betyg i grund- och gymnasieskolan. Här ingår också statistik om elever och kursdeltagare i komvux och svenskundervisning för invandrare (Sfi). Publiceras i februari.	<ul style="list-style-type: none"> - Alla skolformer inkl. kommunal vuxenutbildning (komvux): grundläggande och gymnasial nivå - vuxenutbildning för utvecklingsstörda (särvox) - svenska för invandrare (sfi). 	Publikationen är en sammanställning av alla Excelltabeller som publicerats under året. När det gäller komvux och sfi finns både uppgifter om elever, kursdeltagare och resultat i publikationen. Publikationen publiceras endast som en pdf-fil på webben.
Sverige	Barn, elever och personal. Riksnivå. Del 2. http://www.skolverket.se/sb/d/1769/a/19363	Skolverket	Innehåller uppgifter om antal barn och elever, gruppstorlekar, modersmål, övergång till högsolor, lärare och övrig personal m.m. Här ingår även uppgifter om elever på programnivå i gymnasieskolan. Publiceras i maj.	<ul style="list-style-type: none"> - Alla skolformer inkl. kommunal vuxenutbildning (komvux): grundläggande och gymnasial nivå - vuxenutbildning för utvecklingsstörda (särvox) - svenska för invandrare (sfi). 	Publicationen är en sammanställning av alla Excelltabeller som publicerats under året. När det gäller komvux och sfi publiceras endast uppgifter om personal i publikationen. Publikationen publiceras endast som en pdf-fil på webben.
Sverige	Kostnader. Riksnivå. Del 3. http://www.skolverket.se/sb/	Skolverket	Innehåller uppgifter om kostnader för	<ul style="list-style-type: none"> - Alla skolformer inkl. kommunal 	Publicationen är en sammanställning

	d/1769/a/19363		samtliga verksamhetsformer. Publiceras i september.	vuxenutbildning (komvux): grundläggande och gymnasial nivå - vuxenutbildning för utvecklingsstörda (särvox) - svenska för invandrare (sfi).	av alla Excelltabeller som publicerats under året. Publikationen publiceras endast som en pdf-fil på webben.
Sverige	Barn, elever, personal och utbildningsresultat. Kommunal nivå. http://www.skolverket.se/sb/d/1769/a/19363	Skolverket	Rapporten innehåller uppgifter om inskrivna barn, gruppstorlekar, antal elever, lärare och övrig personal m.m. Betyg i grund- och gymnasieskolan samt komvux och svenskundervisning för invandrare. Här ingår också uppgifter om elever i komvux, särvox och svenskundervisning för invandrare. Rapporten publiceras i maj.	- Alla skolformer inkl. kommunal vuxenutbildning (komvux): grundläggande och gymnasial nivå - vuxenutbildning för utvecklingsstörda (särvox) - svenska för invandrare (sfi).	Publicationen är en sammanställning av alla Excelltabeller som publicerats under året. Publikationen publiceras endast som en pdf-fil på webben.
Sverige	www.skolverket.se	Skolverket	All statistik publiceras på Skolverkets webbplats i form av Excelltabeller. Uppgifter på kommunnivå publiceras även i en databas: Jämförelsedatabasen.	- Kommunal vuxenutbildning (komvux): grundläggande och gymnasial nivå - Vuxenutbildning för utvecklingsstörda (särvox) - Svenska för invandrare (sfi).	Vid varje publiceringstillfälle skrivs en webbtex och i de flesta fall ett PM med kommentarer. För tillfället utreds möjligheten att publicera all statistik i en databas.
Sverige	www.scb.se	SCB	Även Statistiska centralbyrån publicerar de uppgifter som samlas in för Skolverkets räkning i sina databaser.	- Kommunal vuxenutbildning (komvux): grundläggande och gymnasial nivå - Vuxenutbildning för utvecklingsstörda (särvox) - Svenska för invandrare (sfi).	Uppgifterna publiceras på ett sådant sätt att jämförelser mellan olika utbildningsformer, t.ex. komvux och högskola, underlättas.
Danmark	Tal, der taler - Utdanningsnøgletal	UNI-C ¹ /Undervisningsministeriet	Tal, der taler er en årlig statistikpublikation, der giver et overblik over det danske uddannelsessystems opbygning og beskriver i tal udviklingen inden for hovedparten af de forskellige uddannelsesområder.	- Opgørelser over befolkningens uddannelsesniveau - IT i uddannelserne - Økonomi i uddannelserne - Grundskole - Ungdomsuddannelser - Videregående uddannelser - Voksen- og efteruddannelse Voksen- og efteruddannelse: - Voksnes deltagelse i uddannelse	Publikationen findes også i en engelsk version.

¹ UNI-C er en styrelse under undervisningsministeriet, der blandt andet løser statistiske opgaver for ministeriet

				<ul style="list-style-type: none"> - Almen voksen- og efteruddannelse, - Erhvervsrettet voksen og efteruddannelse, - Vidergående voksen- og efter- uddannelse 	
Danmark	Mål for voksen- og efteruddannelserne – aktivitet og effekt	Undervisningsministeriet	Mål for voksen- og efteruddannelserne – aktivitet og effekt er en statistikopgørelse, der præsenterer en samling af målsætninger og indikatorer, der til sammen tegner et billede af indsatsen på voksen- og efteruddannelsesområdet.	<ul style="list-style-type: none"> - Voksnes deltagelse i uddannelse - Almen voksen- og efteruddannelse - Erhvervsrettet voksen og efteruddannelse - Vidergående voksen- og efteruddannelse - Voksen- og efteruddannelsesaktiviteter for tosprogede - Arbejdsstyrkens uddannelsesniveau - Deltagelse i individuel kompetencevurdering i AMU - Voksenlærlinge - Brugertilfredshed i AMU - LFS survey data 	Mål- og indikatorsystemet er udviklet af trepartsudvalget, som blev nedsat i 2004 med repræsentanter for arbejdsmarkedets parter. Statistikopgørelsen har til formål at følge udviklingen på voksen- og efteruddannelsesområdet
Danmark	Databanken http://statweb.uni-c.dk/Databanken/uvmdataWeb/maincategories.aspx	UNI-C/Undervisningsministeriet	Databanken er Undervisningsministeriets offentlige database med nøgletal om uddannelser i Danmark.	<ul style="list-style-type: none"> - Almen voksen- og efteruddannelse, - Erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse - Vidergående voksen- og efteruddannelse - Danskuddannelse til flytning og indvandrere - Individuel kompetencevurdering i AMU - Befolkningens uddannelsesniveau 	Databanken indeholder nøgletal om alle uddannelsesområder, heriblandt voksen og efteruddannelsesområdet
	Statistikbanken	Danmarks statistik	Statistikbanken er en detaljeret statistikdatabase, der blandt andet indeholder tal for voksen- og efteruddannelse. Danmarks statistik leverer tal til UNI-C fra sit kursistregister	<ul style="list-style-type: none"> - Almen voksen- og efteruddannelse - Erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse - Vidergående voksen- og efter- uddannelse - Danskuddannelse til flytning og indvandrere - Voksnes deltagelse i uddannelse - Virksomhedernes efter- og videreuddannelse - Privat voksen- og efteruddannelse - voksenlærlinge 	
Danmark	Universiteternes efteruddannelse http://www.ubst.dk/uddannelse-og-forskning/uddannelsesstatistik	Ministeriet for videnskab, teknologi og udvikling	Statistikken viser antallet af studerende på universiteternes voksen- og efteruddannelser (MVU og LVU)	Videregående voksen- og efteruddannelse, herunder: <ul style="list-style-type: none"> - Master - Diplom - Øvrige enkeltfag på universiteterne 	

Danmark	Tal på danskuddannelsesområdet http://www.nyidanmark.dk/da-DK/Statistik/SearchStatistics.htm?searchtype=statistics	Ministeriet for flygtninge, indvandrere og integration	Statistikpublikationen præsenterer kvartalsvise opgørelser for aktiviteten og kursistsammensætningen på danskuddannelser til voksne udlændinge	Danskuddannelse til voksne udlændinge	
Finland	Årsbok om vuxenutbildning	Utbildningsstyrelsen		<ul style="list-style-type: none"> - utbildningsstruktur av den vuxna befolkningen - vuxengymnasier - yrkesutbildning för vuxna - högre utbildning för vuxna - fritt bildningsarbete - rådgivningsorganisationer - språkexamina för vuxna - finansiering av vuxenutbildning 	Foreløpig kun tilgjengelig på finsk
Finland	Wera-webb-rapporteringstjänsten	Utbildningsstyrelsen		<ul style="list-style-type: none"> - nybörjarplatser - nya studerande - studerande - avlagda examina - sysselsättningen bland dem som har avlagt examina - utbildningsstruktur 	Tillgänglig på svenska https://www.data.oph.fi/wera/wera?page=frameset&lang=sv
Finland	Statistikcentralen	Statistikcentralen		<ul style="list-style-type: none"> - undersökning om vuxenutbildning - vuxenutbildning vid läroanstalter http://www.stat.fi/til/oaioip/index_sv.html 	
Island	Statistics Iceland URL:	Statistics Iceland		<ul style="list-style-type: none"> - videregående utdanning - høyskole og universitet 	Tilgjengelig på islandsk og engelsk

Det vil være et omfattende arbeid å definere og skaffe til veie sammenlignbare data/indikatorer for voksnes deltakelse på alle nivåer og former for opplæring. Arbeidsgruppen har derfor valgt som et første steg å avgrense oppgaven til voksnes deltakelse i grunnskoleopplæring og videregående opplæring. Her finnes det i dag tilgjengelig data.

Deltakelse i videregående utdanning bør også inkludere voksne som tar enkelte fag på videregående skole, men som kun ønsker en delkompetanse og ikke fagbrev eller generell studiekompetanse. Antall voksne som fullfører en videregående utdanning bør være en egen indikator. Indikatorene vil således også bidra med mer informasjon om eventuelle forskjeller mellom de nordiske landene når det gjelder bruk av kortere kurs på videregående skoles nivå.

Tabell 2: Definisjonsavklaring – formell opplæring på grunn²- og videregående skoles nivå

Engelsk	Lower secondary	Upper secondary
ISCED-klassifisering	1-2	3
Norge	Grunnskoleopplæring for voksne	Videregående utdanning
Sverige	Grundläggande vuxenutbildning	Gymnasial vuxenutbildning
Danmark	Almen voksenuddannelse ³	Gymnasial – Erhvervsrettet niveau
Finland	Grundläggande utbildning för vuxna	Gymnasieutbildning för vuxna
Island	Grunnskoleopplæring ⁴	Videregående utdanning

2.2 Forslag til indikatorer

En indikator bør kunne si noe om måloppnåelse eller sammen med andre indikatorer utgjøre en måloppnåelsesindeks. For å kunne si noe om resultatoppnåelse på feltet voksnes læring vil det i utgangspunktet være naturlig å se på hvor mange som er under opplæring og hvor mange som når et gitt normativt nivå. Arbeidsgruppen anbefaler at man starter et arbeid med å utvikle sammenlignende nordisk statistikk der det allerede foreligger rådata/mikrodata og der det er felles politisk enighet om målsettingene.

Det er i alle de aktuelle landene uttalte målsettinger om økt deltakelse for å gi de som har behov økte grunnleggende ferdigheter på grunnskolens nivå. Det er så langt arbeidsgruppen erfarer konsensus om at flere voksne bør fullføre og bestå videregående opplæring. Felles i alle landene er også ønske om at flere av dem som i dag er ufaglært i håndverksyrker bør ta opplæring og få kompetanse tilsvarende fagbrev.

Arbeidsgruppen vil derfor foreslå følgende felles resultatindikatorer på nordisk nivå.

1. Antall voksne i grunnskoleopplæring
2. Antall voksne i videregående opplæring
3. Antall voksne som har oppnådd fag/svennebrev eller fått studiekompetanse (bestått videregående opplæring)

² I tillegg til ordinær grunnskoleopplæring for voksne finnes det tilbud om spesialundervisning. Indikatoren vil vise baseres på deltakelse i ordinær opplæring.

³ I Danmark tilbys også kurs i grunnleggende ferdigheter gjennom Forberende Voksen Undervisning (FVU). Deltakelse i FVU er skilt ut i egen statistikk.

⁴ På Island fins det ikke et offentlig tilbud om grunnskoleopplæring for voksne som resulterer i et godkjent vitnemål. Det er imidlertid opplæringstilbydere som tilbyr opplæring på dette nivået. Per i dag samles det ikke statistikk for denne opplæringen.

Tellingene skal ta utgangspunkt i unike personer og ikke kursdeltakere. Det bør også kunne gjøres nedbrytninger som viser kjønnsfordeling og innvandrersandelen for deltakerne.

Samtlige nordiske land samler inn og publiserer tall for deltakelse i formell utdanning. Data samles inn og definerte nøkkeltall genereres av de statistiske byråene i de respektive landene. Det kan være forskjeller i de ulike lands innsamlings- og publiseringsrutiner i forhold til om data telles og publiseres per kalenderår eller skoleår. Det bør vurderes hvilke konsekvenser dette kan ha for sammenligning av tall. Arbeidsgruppen anbefaler at der det er mulig benyttes data per kalenderår. På utdanningsfeltet er det et visst etterslep på data. Dette er tilfellet i samtlige nordiske land. Det vil si at data for ett skoleår tidligst publiseres et halvt år etter. For eksempel vil det vi at data for skoleåret 2008-2009 publiseres sommeres 2010. Hvor stort etterslep det er på data i de ulike landene innenfor de ulike områdene må utredes nærmere, men målet er å skaffe til veie nyest mulig data for hvert land.

Det kan imidlertid virke som at definisjonene av voksne er noe ulike. For eksempel viser det seg at alderskriteriet er forskjellig i forhold til hvem som har rett til videregående utdanning som voksne. I Sverige vil alle som tar opp studier etter å ha gjennomført den ordinære videregående utdanningen, også elever som ønsker å forbedre sine karakterer rett etter å ha fullført sin utdanning, inngå i KomVux og dermed telles med i voksenopplæringen. I Norge ble tellegrunlaget i 2010 endret på dette området til å gjelde alle personer i videregående opplæring som er 25 år eller eldre. Fordi grunnlagsdata er tilgjengelig vil det likevel være mulig å lage nye tall som skal inn i en nordisk kontekst, der definisjonene er like. Et alternativ som da bør utredes er at vi innhenter tall fra hvert land der definisjonen og tellekriteriet er likt. Det må derfor vurderes etter gjennomgang av de ulike lands statistikk hvilke alderskriteriet som vil være mest hensiktsmessig å ta i bruk.

Når det gjelder tall for voksnes deltakelse i grunnskole er utfordringene en annen. I Norge finnes det ikke tilgjengelig individdata på nasjonalt nivå for voksnes deltakelse i grunnskoleopplæring. Her har man imidlertid kun aggregerte tall basert på et telletidspunkt en gang i året, som viser hvor mange som deltar. Dette er en svakhet ved den norske statistikken på dette området. Det vil si at fleksibiliteten i forhold til å omdefinere tellekriterier faller fra. Fra skoleåret 2009- 2010 innrapporteres imidlertid også deltakernes alder. På Island er det også slik at det ikke gis et offentlig utdanningstilbud på dette nivået for voksne. Dette krever at det gjøres et forarbeid for å dokumentere hvordan dette tilbudet ser ut i de ulike landene blant annet for å se om det er store forskjeller som gjør tallene vanskelige å sammenligne.

3. Forslag til tiltak

3.1 Utvikle felles nordisk statistikk for tre indikatorer

Det bør settes ned en prosjektgruppe som samler inn statistikk fra de nordiske landene basert på felles definisjoner. Data innhentes fra de respektive lands statistikkbyråer der det ikke er eksisterende organisasjoner som allerede har samlet disse dataene.

Tabell 3: Institusjoner med tilgang på data for voksnes deltakelse i opplæring⁵

Land	Institusjon
Norge	Vox, Utdanningsdirektoratet
Sverige	Skolverket
Danmark	UNI-C, undervisningsministeriet
Finland	Utbildningsstyrelsen
Island	Statistics Iceland/ Hagstofa Islands

Samtlige nordiske land bør være representert i prosjektgruppen⁶. Det skal ikke medføre ekstra kostnader for den enkelte institusjon å delta i dette arbeidet. Arbeidsgruppen har fokusert på at arbeidet med indikatorutvikling bør ta utgangspunkt i allerede eksisterende datagrunnlag. Det kan imidlertid medføre utgifter hvis omdefineringer av beregningsgrunnlag og tellekriterier medfører at det må bestilles nye tall fra de statistiske byråene. Dette vil i så fall ikke være snakk om større utgifter enn at dette helt eller delvis bør kunne betales av eventuelle prosjektmidler.

Tabell 4: Forslag til prosjektgruppe

Land	Institusjon/Person
Norge	Vox ved Lene Guthu
Sverige	Skolverket ved Tobias Engberg
Danmark	Sannsynligvis en representant fra UNI – C
Finland	Sannsynligvis en representant fra Utbildningsstyrelsen
Island	Sannsynligvis en representant fra Arbeidslivets opplæringscenter

Resultatet av arbeidet skal bli en felles nordisk statistikk for de aktuelle indikatorene. For innhold i indikatorer se punkt 2.2.

⁵ I tillegg har de øvrige lands statistiske byråer tilgang på mikrodata

⁶ Det bør vurderes om også Grønland, Færøyene og Åland bør inkluderes i prosjektet om denne typen data er tilgjengelig.

3.2 En nordisk rapport/faktaark

Hvert år bør det lages en kortfattet rapport, eventuelt ett elektronisk faktaark som legges ut på NVLs nettsider. De nordiske tallene for de utvalgte indikatorene løftes frem og i den grad det har skjedd en utvikling/ endring i ett eller flere land kan dette dokumentet også brukes til å kommentere dette. "Best cases" og gode tiltak kan således løftes frem.

3.3 Utvikle flere indikatorer for voksnes læring

Når de foreslåtte indikatorene er på plass bør det vurderes å bygge flere nordiske indikatorer på feltet. Blant annet bør vi se på voksnes deltakelse i høyere utdanning (høyskole/universitet). I tillegg bør det vurderes å lage indikatorer innenfor den ikke-formelle læringen som deltakelse i språkopplæring for innvandrere og deltakelse i regi av studieforbund og fjernundervisning. Arbeidsgruppen mener også at det bør sees nærmere på muligheten for å lage komparativ statistikk for deltakelse i arbeidsmarkedsopplæring (AMU/AMO).

3.4 En oversikt over voksenopplæringen i Norden

Det bør lages en kortfattet systematisk oversikt over hvordan den formelle opplæringen organiseres i de respektive landene og hvilke rettigheter og tilbud som er tilgjengelig for de voksne. Oversikten bør lages på en slik måte at de nordiske landene enkelt lar seg sammenligne på viktige områder som kan få konsekvenser for deltakelsestallene og ikke minst når man tolker resultatene landene i mellom. Et viktig element som må klargjøres i denne oversikten samt i beskrivelsen av tallene er hva som inngår i definisjonen av voksne (hvem er målgruppen for opplæring, hvem får tilbud, fins det en rett, får de voksne studiestøtte, hva er alderskriteriet for å delta osv) og hva som eventuelt er forskjellig i de ulike landene.

3.5 Nettverk for analyse og statistikk

Arbeidsgruppen ser behovet for at det dannes et nettverk av personer som jobber med analyse og statistikk på feltet voksnes læring. Hensikten med nettverket er å dele erfaringer, metoder og gode resultater fra analyseprosjekter for å skaffe til veie mer veie mer informasjon på feltet voksnes læring.

Et eksempel på dette er muligheten arbeidsgruppen fikk under sitt møte hos Undervisnings- og kulturministeriet i Finland. Etter forespørsel fra prosjektgruppen var professor Jyri Manninen fra University of Eastern Finland tilstede på møtet og delte sine erfaringer, resultater og ikke minst forskningsdesign knyttet til en studie som er gjennomført om effekter av voksensopplæring i Finland – "Wider Benefits of Learning within Liberal Adult Education System in Finland". Denne typen effektstudier er det stor etterspørsel etter og det var svært verdifull informasjon for prosjektgruppen.